

רע"פ 1278/22 - סייאח אבו אמדעם, עזיז אבו אמדעם, סייף אבו אמדעם, סלים אבו מדעם נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 1278/22

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקשים: 1. סייאח אבו אמדעם
2. עזיז אבו אמדעם
3. סייף אבו אמדעם
4. סלים אבו מדעם

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בבאר שבע ב-ע"פ 1465-11-20 שניתן על ידי
השופטים י' עדן, ע' כהן ו-ד' בן טולילה

בשם המבקשים: עו"ד מיכל פומרנץ

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטים י' עדן, ע' כהן ו-ד' בן טולילה) ב-ע"פ 1465-11-20, בגדרו נדחה ברובו ערעור המבקשים על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (השופט ר' סולקין) ב-ת"פ 40751-08-13 מיום 10.9.2019 ומיום 21.9.2020, בהתאמה.

רקע והליכים קודמים

2. המבקשים 1, 3 ו-4 הורשעו בבית המשפט השלום בבאר שבע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של הסגת גבול לפי סעיף 447(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ובעבירה של כניסה למקרקעי ציבור שלא כדין, עמוד 1

לפי סעיף 5ג(א) לחוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981 (להלן: חוק סילוק פולשים).

המבקש 2 הורשע בשתי עבירות של הסגת גבול לפי סעיף 447(א) לחוק; בעבירה של הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק; ובשתי עבירות של כניסה למקרקעי ציבור שלא כדין, לפי סעיף 5ג(א) לחוק סילוק פולשים. עבירות אלה יוחסו למבקשים במסגרת כתב אישום מתוקן ומאוחד שהוגש נגדם הכולל שני אישומים.

3. במרכז כתב האישום ניצבה פלישת המבקשים למקרקעין המצויים בגוש 100227 הסמוך לרהט (להלן: המקרקעין). בכתב האישום צוין כי המקרקעין רשומים בבעלות רשות הפיתוח מכוח חוק רכישת מקרקעין (אישור פעולות ופיצויים), התש"ג-1953, וכי ה"חזקה הבלעדית" בהם היא בידי רשות מקרקעי ישראל (להלן: רמ"י).

כרקע לאמור בכתב האישום נטען כי רמ"י השכירה את המקרקעין לשם עיבוד חקלאי עד לשנת 1998, ומאז המבקשים ובני משפחתם המורחבת החלו לפלוש למקום, להקים בו מבנים בלתי חוקיים, ולגדל בו גידולים חקלאיים.

עוד צוין, כי בשנים האחרונות התנהלו בין בני משפחתם המורחבת של המבקשים, לרבות חלק מהמבקשים עצמם, לבין המשיבה מספר הליכים משפטיים לבירור הבעלות על המקרקעין ולסילוק המבקשים ובני משפחתם מהם, אשר במסגרתם קבע בית משפט זה כי המקרקעין שייכים למדינה ובני המשפחה פלשו למקרקעין בחוסר תום לב (רע"א 3569/04 אבו מדיע נ' מדינת ישראל (29.9.2005)). כן צוין כי בהחלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 12.9.2013 נאסר על מבקש 2 לבנות כל מבנה במקרקעין, לרבות מבנה ארעי (עמ"ת 8584-09-13).

באישום הראשון נטען כי ביום 26.8.2013 נערך על ידי רמ"י עבודות הריסה במקרקעין של מבנים בלתי חוקיים. מיד לאחר פינוי המבנים, המבקשים נכנסו למקרקעין, שהו בהם שלא כדין ואף הקימו בהם מבנה ללא אישור.

באישום השני, המיוחס למבקש 2 בלבד, נטען כי ביום 20.1.2014 פינו כוחות משטרה את המקרקעין ממבנים ארעיים שהוקמו בו. מיד לאחר הפינוי, חזר המבקש 2 למקרקעין ביחד עם אחרים והחל לבנות בהם סוכה ארעית.

4. בהכרעת דינו מיום 10.9.2019 עמד בית משפט השלום על כך שאין מחלוקת כי המבקשים שהו במקרקעין בתקופה הרלוונטית לכתב האישום. בית המשפט קבע כי כל המבקשים היו מעורבים בבניה הבלתי חוקית וכי הוכח שמטרת שהותם במקום הייתה תפיסת החזקה, כחלק מהמאבק אותו הם מנהלים בהקשר למקרקעין.

בית משפט השלום קבע כי העובדות שהוכחו מבססות את העבירות שיוחסו למבקשים בכתב האישום, וכי בהקשר זה "צועדים אנו בתלמיו של שדה חרוש". זאת מאחר שכתבי אישום דומים שהוגשו בנוגע לפולשים נוספים לאותם המקרקעין הסתיימו בהרשעה בבית משפט השלום, אשר אושרה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, ואף בהחלטת בית משפט זה, שדחתה בקשת רשות ערעור (רע"פ 7002/18 אבו מדיג נ' מדינת ישראל (20.11.18) (להלן: החלטת הקודמת)).

בית המשפט השלום הוסיף וקבע כי בנסיבות העניין מתקיימות יסודותיה של עבירת הסגת גבול לפי סעיף

447(א) לחוק, וזאת מאחר שכניסת המבקשים למקרקעין "הייתה במטרה לתפוס החזקה וכחלק ממאבק ציבורי", באופן העולה כדי "הקנטה"; כניסתם למקרקעין נעשתה בניגוד לחוק סילוק פולשים, ומלמדת כי כניסתם למקרקעין "הייתה במטרה לעבור עבירה"; המבקשים היו מעורבים בבניית מבנים ארעיים בלתי חוקיים, כך שכניסתם למקרקעין הייתה גם "במטרה לעבור עבירות בניגוד לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965".

באשר לעבירה של כניסה למקרקעי ציבור שלא כדין - נקבע כי כלל המבקשים אישרו, בדרך זו או אחרת, כי כניסתם למקרקעין הייתה "במסגרת מאבק ציבורי". ביחס למבקש 3 בית המשפט הדגיש כי מחקירתו הנגדית עלה שהוא הגיע למקרקעין על מנת לתמוך באביו - המבקש 1 - וכי הוא אף נצפה משתתף בעבודות הבניה. משכך, נפסק כי מטרת כניסת המבקשים הייתה "לשם תפיסת חזקה" וכי כניסה שכזו מקיימת את יסודות עבירה זו.

ביחס לעבירה של הפרת הוראה חוקית שיוחסה למבקש 2 - נקבע כי הוכח שבית המשפט המחוזי אסר עליו להשתתף בעבודות בניה במקרקעין. על כן, ומשהודה כי השתתף בעבודות הבניה, הרי שהפר הוראה חוקית.

לבסוף, דחה בית המשפט את טענת המבקשים להגנה מן הצדק, תוך שציין כי סוגיה זו נדונה ונדחתה כבר בעבר במסגרת ההליכים המשפטיים שעליהם נסובה החלטת הקודמת. כן צוין כי הפעולה המשפטית שננקטה היא מידתית מאחר ש"מדובר בקבוצה הפועלת במאורגן, תוך ניהול קמפיין ציבורי, לתפיסת החזקה במקרקעין, בלא זכות בדין, פעם אחר פעם, כאשר עד למועד הגשת כתב האישום - פונו המקרקעין האמורים עשרות רבות של פעמים".

5. בית משפט השלום בגזר דינו מיום 21.9.2020 עמד על כך שמעשי המבקשים פגעו בערכים המוגנים של שלטון החוק, כיבוד החלטות שיפוטיות, ריבונות המדינה וזכויות הציבור במקרקעין. כן צוין כי המבקשים הפרו שורה של החלטות שיפוטיות וצווים, שניתנו במשך למעלה מעשור ובהליכים שונים בערכאות השונות.

בהתאם לכך נקבע מתחם ענישה למבקשים 1, 3 ו-4 הנע בין 3 חודשי מאסר בפועל ועד ל-6 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. ביחס למבקש 2 בית המשפט קבע מתחם ענישה הנע בין 5 חודשי מאסר בפועל ועד 10 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

6. בגזירת עונשו של המבקש 1 בתוך המתחם נשקלו לקולא גילו המתקדם ומצבו הבריאותי. מנגד, נשקלה לחומרא העובדה כי יש לחובתו הרשעה ב-19 עבירות של הסגת גבול, 19 עבירות של כניסה למקרקעי ציבור שלא כדין ועבירה של הפרת הוראה חוקית. כן נשקלה לחומרה העובדה כי לא הביע חרטה על מעשיו ומדבריו עלה כי אינו מתכנן לחדול ממעשיו בעתיד.

לאור שיקולים אלה, גזר בית משפט השלום על המבקש 1:

3 חודשי מאסר בפועל שירוצו בדרך של עבודות שירות; 10 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה לפי פרק י"א, סימן ח' לחוק, ועבירה של כניסה למקרקעי ציבור שלא כדין לפי סעיפים 5א ו-5 לחוק סילוק פולשים, למשך 3 שנים; וקנס בסך 12,000 ש"ח או 90 ימי מאסר תמורתו.

7. בגזירת עונשו של המבקש 2 בתוך המתחם נשקלה לקולא העובדה כי הוא נעדר עבר פלילי. מנגד, נשקלה לחומרא העובדה כי הוא לא הביע חרטה על מעשיו והוא אינו מבין את הפסול שבהם.

לאור שיקולים אלה, השית בית משפט השלום על המבקש 2:

6 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה לפי פרק י"א, סימן ח' לחוק, עבירה של כניסה למקרקעי ציבור שלא כדין לפי סעיפים 5א ו-5ג לחוק סילוק פולשים, עבירה של הפרת הוראה חוקית לפי פרק ט' סימן ד' לחוק, ועבירה של שימוש במקרקעין הטעון היתר ללא היתר בניגוד לסעיפים 145 ו-205 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, למשך 3 שנים; וקנס בסך 30,000 ש"ח או 180 ימי מאסר תמורתו.

8. בגזירת עונשו של המבקש 3 בתוך המתחם נשקלה לקולא העובדה כי הוא נעדר עבר פלילי. מנגד, נשקלה לחומרא העובדה כי נמנע מליטול אחריות על מעשיו וזאת אף לאחר שהורשע בדין.

לאור שיקולים אלה, השית בית משפט השלום על המבקש 3:

3 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה לפי פרק י"א, סימן ח' לחוק, עבירה של כניסה למקרקעי ציבור שלא כדין לפי סעיפים 5א ו-5ג לחוק סילוק פולשים, למשך 3 שנים; וקנס בסך 15,000 ש"ח או 120 ימי מאסר תמורתו.

9. בגזירת עונשו של המבקש 4 בתוך המתחם נשקל לקולא מצבו הבריאותי הנטען. מנגד, נשקלה לחומרא העובדה כי הוא נמנע מליטול אחריות על מעשיו וכי לחובתו הרשעות קודמות בעבירות כלפי אנשי מרות, אשר יש בהן כדי ללמד על תפישותיו כלפי שלטון החוק וגורמי האכיפה.

לאור שיקולים אלה, השית בית משפט השלום על המבקש 4:

4 וחצי חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה לפי פרק י"א, סימן ח' לחוק, עבירה של כניסה למקרקעי ציבור שלא כדין לפי סעיפים 5א ו-5ג לחוק סילוק פולשים, למשך 3 שנים; וקנס בסך 20,000 ש"ח או 150 ימי מאסר תמורתו.

10. המבקשים ערערו על הרשעתם ועל חומרת העונש שהוטל עליהם לבית המשפט המחוזי בבאר שבע.

11. בית המשפט המחוזי בפסק דינו, דחה את ערעור המבקשים על הכרעת הדין וקיבל בחלקו את ערעורם על גזר הדין, תוך שקבע כי עונשי המאסר בפועל שנגזרו עליהם ירוצו בדרך של עבודות שירות.

נקבע כי קביעותיו העובדתיות של בית משפט השלום מעוגנות בראיות אשר הובאו בפניו וכי בהינתן הכלל לפיו

ערכאת הערעור לא תתערב בממצאי עובדה אלא במקרים חריגים, אין כל בסיס להתערבות בהן.

בית המשפט הוסיף ודחה את טענות המבקשים לאכיפה בררנית תוך שעמד על כך שהמבקשים הפרו את החוק באופן שהצריך אכיפה חוזרת ונשנית על ידי אנשי החוק, וכן על כך שהמבקשים מכנים את אנשי החוק כ"פושעים" ומודיעים כי ישובו ויבנו במקום. נקבע כי "זלזול בוטה שכזה בשלטון החוק ובאנשי החוק, מחייב נקיטת הליך פלילי לאכיפה, שכן על פני הדברים ההבלגות הרבות של אנשי החוק על ההפרות החוזרות ונשנות, לא הועילו".

מכאן הבקשה שלפניי.

12. בבקשתם לרשות ערעור טוענים המבקשים כי מתעוררות בעניינם מספר סוגיות עקרוניות החורגות מעניינם הפרטני ומצדיקות מתן רשות ערעור. לטענתם, עניינם מעלה שאלה באשר לאופן בירור טענה של הגנה מן הצדק כאשר מדובר במקרה חריג של פלישות חוזרות.

עוד נטען, כי קיימת סתירה בין היסודות העובדתיים של העבירות בהן הורשעו; כי לא קיים יסוד נפשי בעבירת השגת הגבול, מאחר שלא ניתן "להקיט" את המדינה; כי יש לבטל את הרשעתו של המבקש 3, מאחר שהוא לא לקח חלק במאבק על הזכויות במקרקעין; וכי יש להקל בעונשם ולהסתפק בעונש מאסר על תנאי, חלף העונשים שנגזרו עליהם.

דיון והכרעה

13. הלכה פסוקה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במשורה ורק במקרים נדירים אשר הדיון בהם מעורר סוגיה עקרונית, החורגת מענייניו של המבקש, או כאשר נגרם למבקש עיוות דין מהותי או אי צדק (רע"פ 4315/18 שדה נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (12.6.2018)).

לא זו אף זו, בקשת רשות ערעור המופנית על גזר דין לא תתקבל ככלל, אלא אם ניכר כי יש בעונשו של המבקש משום סטייה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים (רע"פ 5023/18 בדיר נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (28.6.2018)).

הבקשה שלפניי אינה נמנית עם מקרים חריגים מעין אלה, משהיא נטועה היטב בדל"ת אמותיו של עניינם הפרטני של המבקשים, ואף אינה מעלה חשש לעיוות דין. די בכך כדי לדחותה.

אין לקבל את ניסיון המבקשים לשוות לבקשתם כסות עקרונית, בטענה כי קיימים מקרים חריגים נוספים בהם היו פלישות חוזרות ונשנות, אך לא ננקטו הליכים פליליים כנגד הפולשים.

די בעובדה שהוגשו כתבי אישום נגד מעורבים נוספים במאבק על הזכויות במקרקעין אליהם נדרשתי בהחלטתי הקודמת, כדי ללמד כי אין כל בסיס לטענת המבקשים לאכיפה בררנית.

בהקשר זה מקובלת עליו קביעת בית המשפט המחוזי כי ההליכים הפליליים שננקטו נגד המבקשים הם כורח המציאות, שכן ננקטו כמוצא אחרון להתמודדות עם זלזולם הבוטה בשלטון החוק ובאנשי החוק, ועם פלישותיהם החוזרות והנשנות למקרקעין.

14. למעלה מן הצורך, גם לגופם של דברים לא מצאתי יסוד לטענות המבקשים.

לא מצאתי כל יסוד לטענה כי המבקש 3 לא נוטל חלק במאבק הבלתי חוקי על הזכויות במקרקעין, שעה שבחקירתו הנגדית בפני בית משפט השלום התברר כי הוא הגיע למקרקעין כדי לתמוך במאבקו של המבקש 1 והוא אף נצפה משתתף בעבודות הבניה.

כך, ביתר שאת לגבי בקשתם לערער על גזר הדין - העונש שהושת על המבקשים אינו חורג כלל ממדיניות הענישה הנוהגת, ובפרט לאחר שבית המשפט המחוזי כבר הקל בעונשם.

סוף דבר, הבקשה נדחית. ממילא נדחית הבקשה לעיכוב ביצוע. המבקשים יתייצבו לריצוי עונשם כקבוע בפסק דינו של בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, כ"ג באדר א' התשפ"ב (24.2.2022).

ש ו פ ט